Portland, Ore.

Osastomme näyttämöltä viime sunnuntaina esitettiin tuo kuuluisa kolminäytöksinen huvinäytelmä "Baldeviinin häät", noin toista sataan nousevalle katsojajoukolle, joka näin kesäaikaan ja näissä meidän nykyisissä oloissa on kokolailla hyvä saavutus. Me näet olemme täällä toisinaan joutuneet antamaan "huvitoimikunnalle" kokoillan kappaleita yleisön seisoskellessa elävienkuvien edustalla ja mikä missäkin. Mutta, kiitos niille tovereille ja toverittarille, jotka siitä huolimatta uhraavat aikaansa ja energiaansa ja harjoittelevat ja näyttelevät, ja niille, jotka sellaista uhrautuvaa joukkoa vastaan käyvät agitatioonia. Antakaamme heille kuuluva kohtelu — sellaisiakin kunnottomia on toverittarien joukossa ainakin joku tietääkseni, taitaapa olla tovereitakin. On niitä ainakin joku vanha veteraaniperhe, jotka visusti osaavat tämän haalin kiertää, vaikka osasivatkin ne sinne ennen.

No niin, sittenkin on koetettu voimiemme mukaan toimia. "Baldeviininhäät" näyteltiin tunnustusta ansaitsevalla tavalla. Matami Sörensenistä teki Mrs. Lohikoski miellyttävän tyypin, näytellen osansa ehyesti. Matami Salvesen'in naimahaluista leskeä esitti Helga Aho ansiokkaasti. Hän jaksoi puristaa esiin vahvan annoksen naimahalua. Mamseli Bertelsenin kyökkipiiassa oli voimakkaasti luotu kyökkipiian tempperamentti esille. Samoin Sorenseninä Oskar Heikkinen muisti pitää humooria yllä mainiosti. Oli malli puhemies. Baldevin Jonassenin esitti A. Markkanen taidokkaasti, hän kun vakavan naamansa remahutti nauruun, niin sitä täytyi ehdottomasti seurata koko katsomon. Nikkari Hopeaa esitti nuori näyttelijämme Chas Laine hyvin, hän teki luikkarista luikin onnistuneesti. Pitäkäähän päälle toverit vain.

Maanantai- illaksi oli järjestetty puhetilaisuus, jossa K. Tuominen puhujana koetti parhaansa ja sanokaamme, että hän onnistui hyvin, mitä vallankumoukselliseen agitationiin tulee. Tov. Tuominen on selvä marxilainen vallankumousmies, siitä ei päästä mihinkään. Kaukana hänestä on opportunistiset sotkut — eikös niin pojat?

Sunnuntaina kenttäjuhlassa Fulttonissa puhuu Tuominen taas. Saapukaa kuulemaan!

Johtokunnan kokouksessa keskiviikkona valittiin uudet virailijat, osaksi entiset. Toivon vaan pirteää toiminta halua ja sitkeyttä tehtävien täyttämisessä! Toveruudella — Kössi.

Maple Valley, Wash

Lake Sawer Lumber komppanian työmaalla. Työläiset täällä ahertavat kuin myyrät kivien koloissa, kartuttaen kapitaalia ja isäntiä lihottaen, kun itse samalla aikaa kiristävät suolivyötään yhä lujemmalle. Tällä työpaikalla on enemmistö amerikalaisia — oikein ehta amerikalaisia työläisiä ja samalla pimeintä ja nöyrintä orjajoukkoa kuin koskaan olen vielä nähnyt. Heinäk. 2 p:nä orjat laskettiin itsenäisyyden juhlaa viettämään ja samalla enimmälle osalle miehistä maksettiin kaikki mitä heille oli tulevaa. Ei sanottu mitään tarvitaanko heitä enään vai ei. Herrat luonnollisesti tiesivät, että kyllä heidän orjansa takaisin tulevat taikka ajattelivat, että välipä sillä vaikka eivät tulekaan, kyllä uusia orjia saapi.

Palkan alennuksesta eivät myöskään virkkaneet mitään. Mutta sitten kun työt alettiin taas tämän kuun 11 p:nä, niin suuret ilmoitukset koristivat seiniä, joissa sanottiin, että 12 ja puolen prosentin palkan alennus astuu voimaan samana päivänä, jolloin työt aletaan. Tuossa 60 lukuisessa työläisjoukossa ei ollut kuin yksi mies, joka uskalsi mainita mitään palkan alennuksen johdosta. Eivät edes kysyneet, että miksikä palkan alennusta ei ilmoitettu silloin kuin miehet laskettiin lomalle juhlan ajaksi, että olisi tuon yhdeksän päivän aikana tiennyt hakea muualta työmaata. Eivät edes toisilleen mieliet puhuneet koko asiasta juuri mitään, niinkuin ei olisi mitään tapahtunutkaan. Aloin puhella asiasta joillekin työtovereilleni, mutta he vaan kallistivat päätänsä ja levittivät kätensä viattomasti kuin lapset, sanoen: "Tuollaistahan ne tekevät joka paikassa nykyään, minkäs sille mahtaa." Ja niin läksivät kävelemään, etten vaan voisi heille enempää puhua. Samana aamuna oli varmaankin jokainen mies vähintäin kymmentä minuuttia aikaisemmin työpaikalla kuin tavallisesti. Ja sittenkös sitä vasta revittiin työtä, ainakin kaksitoista ja puoli prosenttia enemmän kuin ennen. Kyllä siis kannattaa orjilta palkkaa vähentää, sillä samassa suhteessa kuin palkka alenee, tehdään työtä enemmän. Rukoilen teitä, armollisesti herrat, laskekaa orjainne palkkaa vielä viidellä kymmenellä prosentilla, niin saatte kaiken muun hyvän lisäksi vähentää vielä puolet miehistänne ja siitä huolimatta tulee valmista työtä yhtä paljon kuin ennenkin. Kyllä herratkin tämän huomaavat, koska siivoimmatkin heistä kävelevät kavala hymy huulillaan.

Se ainoa mies, joka ilmoitti olevansa tyytymätön palkan alennukseen ei ollut amerikkalainen, vaan kotoisin Pohjois-Ruotsista, ja hän kokosi kamppeensa ja läksi. Mutta hän olikin valveutunut työläinen, joka oli lukenut pitkän aikaa työväen sanomalehtiä ja kirjallisuutta. Mutta amerikalaiset ja englantilaiset työläiset täällä eivät lue mitään, lukuunottamatta sitä, että joskus silmäilevät Seattlessa ilmestyviä suuria kapitalistisia päivälehtiä. Sitten illat heistä suurin osa istuu yhtiön konttorissa jutellen isäntäin kanssa myllyasioista ja siitä kuinka enemmän tulisi työtä tehdyksi. Vanhimmat orjista johtavat keskustelua isäntäin ohella ja nuoremmat kuuntelevat ja ottavat oppia kuinka sitä pitää yrittää, että herrat saisivat heidän työstään mahdollisimman suuren voiton. Samaan suuntaan käy keskustelu miesten omissa asunnoissakin. Olen ollut täällä nelisen kuukautta, enkä vielä kertaakaan ole kuullut keskusteltavan työläisten omista asioista. Jos koetat alkaa sinne päin, niin heti lähtevät kävelemään. Siis kaunista joukkoa!

Yölintu.

Fort Bragg, Calif.

Sähkösanomalla ilmoitetaan Toverin kautta Eurekasta, että Lentävä Neekeri ja Pietari Paavali Berkeleyn rohveetat ovat naurattaneet hengenvaarallisesti erittäin suurta katsojakuntaa Eurekan osaston talolla t. k. 9 p:nä. Kuitenkaan ei tämä ollut toki niin vaarallista, etteivät siitä olisi jälkeenpäin selvinneet, sillä muuten saisi noiden rohveetain "fonit" lopettaa, kuitenkin tahdomme huomauttaa fortbraggilaisille, että varustavat itsensä kaiken varalta, sillä muuten emme takaa kuinka käy. — Vakuutamme teille näin etukäteen, että silloin on teillä tilaisuus, joka on ehdottomasti katsomisen ja kuulemisen arvoinen. Tilaisuudessa esitetään maailman hauskimmat ja uusimmat kupletit, mehevimmät murrejutut, saarnat ja epistolat y. m. Myöskin on heillä oma värkkäämänsä kappale, joka sai tulikasteen täällä Eeurekassa ja samalla erittäin naurettavan osanoton sen esityksen aikana. Tämä naurettava ja samalla kaikille mukava tilaisuus on Fort Bragg'issä heinäkuun 23 p:nä. Silloin varmasti jokainen rientää Toveriklubin talolle.

Metsämiehet, ottakaapa huomioon, että silloin on saatava paljon huvia, jota muistelette ison aikaa punapuun ympärillä. Me eurekalaiset korven kaatajat saimme kerrankin nauraa ja samaa sanovat kaupungin väestökin.

Samat vierailijat esiintyvät siellä kuten täälläkin kappaleessa "Kasoisihminen", joka kuulojen mukaan on yksi järkyttävimpiä näytelmiä mitä näillä paikkakunnilla lienee koskaan esitetty. Näin ollen on tilaisuus nauttia ensin kevyestä ja sitten vakavasta ohjelmasta. Siispä kaikki mukaan!

Korvenkaataja.

AVOIN KYSYMYS.

Miksikä tavallinen työläinen, jolta löydetään I. W. W. jäsenkortti, tuomitaan siitä aina kymmeneksikin vuodeksi linnaan, vaikka ei mitään muuta syytöstä olekkaan kuin vain se, että on jäsen. Ja kumminkin I. W. W:n sanomalehdet sekä päämajat ja myöskin edustajakokoukset ovat täysin julkisia ja jokainen varmasti tietää, että lehden toimittajat, päämajan hoitajat ja myöskin edustajat edustajakokouksissa ovat I. W. W:n jäseniä, eikä heitä kuitenkaan vangita. Tämä on ristiriidassa johdonmukaisuuden kanssa ja siksipä haluaisimme saada selvityksen—Joukko tiedonhaluisia.

* * *

Niissä valtioissa, missä i. w. w:läisyys on tuntuvammin päässyt vaikuttamaan sekatyöläisten keskuudessa, kuten monin paikoin Lännen metsätöissä, öljykentillä ja maanviljelystöissä, on porvaristo kohdistanut ankaran vainonsa yksityisiä työläisiä ja työläisryhmiä vastaan, ei ehdottomasti sentähden, että nämä ovat i. w. w:läisiä, vaan sentähden, että pyrkivät järjestämään työläisiä vastarintaan. Vainoille täytyi saada "laillisuuden" leima ja sentähden on laadittu syndikalistilakeja. Tällä ruoskalla porvaridiktatuuri koettaa estää työläisten järjestämisen.

Koska I. W. W liiton jäsenet tekevät tarmokasta agitatsioni- ja järjestämistyötä metsätyöläisten keskuudessa esimerkiksi Oregonissa ja Washingtonissa, kohdistui vaino juuri sentähden I. W. W. jäseniä kohtaan, ja sitä varten laadittiin täkäläiset syndikalistilait. Puutavarateollisuus on Oregonin ja Washingtonin perusteollisuuksia ja puutavarakapitalistit hallitsevat kumpaakin valtiota. He voivat sentähden harjoittaa julminta vainoa valtionsa rajain sisällä I. W. W. liittoa tai mitä järjestöä kohtaan tahansa, mikä koettaa järjestymättömiä työläisiä järjestää, mutta tätä yksinvaltiuttaan ei se voi harjoittaa valtion ulkopuolella. Puutavarakapitalisti ei ole määrääjänä esimerkiksi Illinoisissa, jossa I. W. W. liiton pääkorteeri sijaitsee ja jossa edustajakokous pidettiin. Mutta tulkoonpa I. W. W:n toimitsija sieltä julkisesti toimimaan tänne järjestymättömien metsämiesten keskuuteen, niin saa hänkin maistaa puutavarakapitalistien diktatuurista samalla mitalla kuin muut jäsenet.— Toim.

Viimeinen toivomus

Kirj. A. Rantue.

Kesäisen aamun alkaessa hieman valostaa kivisiä, synkkiä vankilan seiniä, heräsi Herman Palo parisen tuntia kestäneestä unen horroksesta koppinsa kivilattialta. Hänen kohtalotoverinsa, eräs nuori mies, näytti vielä nukkuvan levotonta untansa siinä vierellä. Vähän väliä tämä levottomasti vavahti sekä yritti jotakin puhua uneksiessaan, mutta sanoista ei saanut mitään selvää. Ne olivat sekavia huudahduksia ja epäselvää muminaa. Varmaankin mies näki ilkeitä unia, koskapa oli niin levoton. Eikä se ollut ihmekään, sillä olivathan he molemmat kuolemaantuomitut. Tämä valkeneva päivä piti olla heidän viimeisensä. Ihme oli, että senkin verran sai nukuttua.

Niin, kuolemaantuomitut! Kuinka tuntuikaan tuo ajatus kolkolta. Eilen he olivat saaneet tuomionsa kenttäoikeudessa. Ei saanut lykkäystä, eikä annettu tilaisuutta esittää todistuksia puolustuksekseen. Kiire niillä tuntui olevan.

Herman Palon turvottuneet silmät sumenivat kyynelistä. Hän ei jaksanut nyt yksinäisyydessään ollen niitä pidättää. Eilen tuomionsa kuultuaan hän ei ollut edes vertaa hätkähtänyt, tai vähääkään hermostunut, että sivulliset olisivat sen huomanneet. Itsekin hän sitä ihmetteli. Mutta siihen hän olikin jo vakavasti valmistautunut. Hänen vaimonsa oli surmattu juuri vähää ennen kuin hän itse joutui tuomarien käsiin. Se oli luonnon jähmistyttänyt sikäli ettei hän ollut voinut tajuta edes sitä, mistä kaikesta oli kysymyskään.

— Ester kulta! Sinä sait maksaa hengelläsi sen kun astuit puolustamaan toisia! Minä tahdon seurata sinua! — sopersi Palo hiljaa kyyneleittensä lomasta.

Valloittajat olivat nimittäin asettaneet joukon vankeja amuttavaksi torin laidassa, kun Palon vaimo, huomatessaan ammuttavien joukossa muun muassa veljensäkin, oli huutaen rientänyt väliin ja koetellut estää tuota teloitusta. Hän oli vedonnut inhimillisyyteen, jalomielisyyteen, armeliaisuuteen — hän oli rukoillut, mutta hänet oli raa'asti työnnetty pois. Ja silloin oli hän sanonut jotakin sellaista, mitä valloittajien korvat eivät olleet sietäneet. Seurauksena oli teloitusta toimituttavan päällikön pistoolinlaukaus. Ja kuolleena suistui maahan puolustaja, nainen, vaimo ja äiti, jonka jälkeen kiväärit olivat tuimasti räsähtäneet ja vankijoukko vaipunut kokoon torin laitaan. Tällainen oli ollut alku, josta viestin oli tuonut eräs silminnäkijä.

Vaimonsa hengettömän ruumiin vierestä Herman Palo oli sitten vangittu.

Hän oli kuin tiedotonna mistään ympärillään olevasta seurannut vangitsijoitaan kaupungintalolle saamaan tuomionsa. Vasta siellä, nähdessään tuomareitten joukossa entisiä tuttujaan ja vihamiehiään, hän ikäänkuin heräsi ja alkoi tuntea sellaista kummallisen salaista iloa ja ylpeyttä siitä, että hän nyt sai varmasti seurata rakasta Esteriään, sillä hän ei voinut noilta tuomareiltaan muuta odottaa kuin—kuolemaa.

Ihmeellisen turtumuksen vallassa hän oli ollut koko alkupuolen kuulustelua, joka muodollisuuden vuoksi toimitettiin. Selvästi ja kuuluvasti oli hän vastaillut kysymyksiin ja tiedusteluihin, joita hänelle tehtiin tuhansista eri seikoista. Myöntänen hän oli yleensä vastaillut kaikkeen, vaikka useimmat kysymykset koskivat asioita, joista hänellä ei ollut aavistustakaan. Pääsyynä kuitenkin tuntui olleen, että hän oli toiminut kapinallisten "pormestarina" ja yleensä hoitanut erinäisiä hallinnollisia toimia. Eikä hän sitä kieltänytkään. Hänen silmissään näkyi koko ajan vain hänen rakkaan vaimonsa eloton, verinen ruumis, jota hän mykkänä kauhusta oli katsellut ja sen vieressä polvillaan ryöminyt. Hän toivoi mitä pikemmin pääsevänsä vaimonsa luokse... tuonne äänettömän haudan lepoon tästä kauhujen maailmasta.

Vasta sitten kun häneltä kysyttiin hänen perhesuhteitaan, tunsi hän jälleen heräävänsä säälimättömään, armottomaan todellisuuteen.

— Vaimo... niin... hän, tuo rakas vaimoni, makaa kuolleena ja verissään tuolla torilla! Ja kaksi pikku tytärtä on kotona, Irja kaksitoista vuotias ja Inka kuusivuotias!— huudahti hän kuin säikähtyen.

Viime hetkien synkät näyt ja kaameat tapaukset olivat hänet niin lyöneet pökerryksiin, ettei hän ollut muistanut eikä ehtinyt ajattelemaan edes rakkaita lapsiaan. Nyt hänelle oli tullut vasta mieleen lastensa lohduton tila ja orpous. Äiti oli jo kylmänä ja hän — isä — arvattavasti kohta samoin. Mitä sanovat lapset? Ken heitä lohduttaa ja suojaa? Kahden olivat kotosalla... odottivat isää ja äitiä. Mutta isä ja äiti eivät koskaan, koskaan enää saapuisikaan! — Se oli hirveätä, se oli tuhannesti pahempaa kuin mikään kuolema!

Nyt havaitsi Herman Palo, että hänen täytyisi elää lastensa, noiden turvattomien, äidittömien tyttäriensä vuoksi! Elämä tuli nyt yhtäkkiä hänelle sangen rakkaaksi, ja hän olisi tahtonut siitä kynsin hampain pitää kiinni kuin hukkuva oljenkorresta, lastensa vuoksi, ainoastaan heidän tähtensä! Oli mitä kauhistuttavinta kuolla pois noitten pikku tyttäriensä luota, noitten, joilla ei ollut enää äitiäkään ja jotka nyt kotona varmaankin pelosta värisivät ja itkivät kun ei isää eikä äitiä alkanut kuulua!

Hän oli heti tämän jälkeen alkanut kiivaasti puolustautua ja torjua syytöksiä, joita häntä vastaan tehtiin.

Hän tahtoi näyttää toteen, että hän oli menetellyt kaikissa toimissaan omantuntonsa ja parhaan ymmärryksensä mukaan ja että hän oli koettanut puolestaan viimeiseen asti estää aseellista toimintaa. Hän oli kaikkensa tehnyt vallattomuuksien ja veritöiden masentamiseksi. Ja että hän oli senvuoksi ottanut vastaan niitä siviilitoimia, joita hänellä oli ollut, ettei hänen olisi tarvinnut lähteä aseessä rintamalle, kuten muussa tapauksessa olisi ollut pakko. Näissä toimissansa hän oli voinutkin estää paljon pahaa tapahtumasta, puhumalla järkeä villiintyneille joukoille. Sen ja sen asian olisi nyt niin ja niin, ellei hän olisi aina oman turvallisuutensa uhallakin rientänyt väliin. Kaikki hän tahtoi ja voikin varmasti näyttää toteen. Ne ja ne henkilöt, joihin epäilemättä kaikki luottavat, voivat nämä seikat milloin tahansa todeta. Hän tahtoi asian käsittelemisen lykkäystä pariksi päiväksi, tai päiväksi, muutamiksi tunneiksi edes! Lastensa tähden, ainoastaan pikkulastensa tähden hän tahtoisi vielä hetkisen elää, edes muutaman päivän!

Mikään ei ollut auttanut. Kohta kuulustelemisen jälkeen hänelle oli vain lyhyesti ilmoitettu, että sen ja sen vuoksi hänet on "tuomittu" kuolemaan.

Ihmeellisen tyyneyden ja lujuuden oli hän saavuttanut tuomiota kuullessaan. Hän oli melkein hymyillyt ja rauhallisesti kysynyt, milloin tulee tuomion täytääntöönpano, sekä saisiko hän vielä tavata lapsiaan? Ja kuka oli huolehtiva noista orvoista?

Näkyi, että hänen verraton tyyneytensä oli tehnyt vaikutuksensa tuomareihinkin. Nämä näyttivät kuin pelkäävän eikä heistä kukaan olisi tahtonut vastata kuolemaantuomitun viimeisiin kysymyksiin.

Viimein oli puheenjohtaja arasti ilmoittanut, että tuomio pannaan täytäntöön huomen aamulla varhain. Mutta jälkimäisiin kysymyksiin näytti hänellä olevan mahdoton vastata. Ilmoitettiin vain, että hänelle annetaan siitä heti tieto. Ja niin sai vartiosto viittauksen, jonka jälkeen lähdettiin kohti vankilaa.

Kaikki tämä kertautui nyt Herman Palon mielikuvituksessa ja hänen kyyneleensä yhä taajenivat taajenemistaan, niin että hän itki viimein kuuluvasti nyyhkyttäen.

— He eivät anna minun nähdä enää lapsiani, silä kohta ovat viimeiset hetket käsissä! — huudahti hän ääneensä.

Kohtalotoverinsa näytti myöskin nyt heräävän. Äänetönnä hän hieroi unisia silmiään ja katseli ylös katonrajassa olevaan rautaristikolla varustettuun ikkunaan. Sitten hän vaipui ajatuksiinsa, tuijotti ilmeettömästi vastakkaiseen nurkkaan, ikäänkuin hän ei olisi huomannutkaan, että huoneessa oli toinenkin henkilö.

— Mistä syystä ne teidät kuolemaan? — kysäsi Herman Palo toveriltaan, sillä hän oli unohtanut tämän, vaikka siitä olikin jo illalla kysynyt.

— Syyköhän lie, vai mikä. Väittivät että olen ottanut osaa yhteen ryöstöön, vaikka olin sen tapahtuessa toisaalla ja nyt kuulin vasta koko jutun. Mutta eihän siinä näy auttavan puolenpito eikä todistukset, kun ne pääsee tuomitsemaan — virkahti nuori mies rauhallisesti ja katsahti samalla toveriinsa väsyneesti.

— Niin, tehän siitä jo illalla kerroittekin! Mikä se olikaan nimenne?

— Korpi, Arvid. — Teiltähän ne oli eilen vaimonkin? — kysyi hän sitten arasti.

— Niin, vaimoni meni eilen. Minun vuoroni on tänään! — Eikähän se niin raskasta olisikaan, jollei olisi lapsia.

Herman Palo ratkesi nyt hillittömään itkuun, jota hänen osatoverinsa surumielin ja neuvotonna hetkisen katseli; alkaen viimein hänen silmistään harvakseen vierähdellä kyyneleitä.

— Lapseni eivät varmaankaan edes tiedä sitä, että he ovat orpoja! Ja parempi tuo olisikin etteivät koskaan tulisikaan tietämään! Kaikkein parasta olisi, että hekin saisivat seurata mukana, onnettomat raukat! — jatkoi murtunut isä edelleen.

Molemmat jälleen hetkeksi vaikenivat kuuntelemaan niitä ääniä, joita nyt alkoi kuulua. Jossakin lähellä ajettiin kärryillä ja useampain henkilöiden kapsavia askeleita kuului vankilan ulkopuolelta.

— Jokohan heitä tultiin hakemaan? — näyttivät molemmat kuolemaantuomitut tuskaisesti ajattelevan. Jälleen hiljenivät kaikki äänet ja suurin jännitys katosi tuomittujenkin kasvoilta.

— Vielä hetkinen aikaa! — tuntuivat he nyt ajattelevan, aivankuin helpotuksesta huoaten.

— Minulla ei toki ole ketään läheisiä. Mutta kyllä sen arvaa, kun on lapsia että ei sitä mielellään. Kukas niitä nyt... meikäläisten lapsia? Parempi olisi, että lapsetkin, kun kerran vanhemmat. Sittenpähän ei olisi pelkoa uuden suvun takia — puheli Korpi ikäänkuin itsekseen, pyyhkiellen silmiään.

— Ei edes minun viimeistä toivomustani, että olisin saanut vielä tavata lapsiraukkojani oli täytetty. — Luvattiin kyllä pyyntööni antaa vastaus, mutta ei ole kuulunut. Ja kyllä se nyt jo varmaan jää — soperteli Palo murtuneena.

Samassa kuului kolinaa vankihuoneen ovelta, joka avautui ja sisään astui eräs nuori, kenttäpukuun puettu, lempeän näköinen mies. Tulija viittasi sulkemaan oven, jonka aseellinen vartija tekikin, jääden oven ulkopuolelle.

— Olen pappi, alotti tulija, ja kun kuulin että te olette ehkä lohdutuksen ja armon tarpeessa, niin rohkenin tulla luoksenne tarjoamaan sitä mitä voin — puhui hän edelleen, seisahtuen kopin keskilattialle ja katsellen vuoroin toiseen ja toiseen kuolemaantuomituista.

Molemmat nämä nousivat verkalleen ylös lattialta, vastaamatta kuitenkaan mitään pastorin puheluun. He näyttivät ikäänkuin epäilevän.

— Niin. — Jumalan armo on vielä sama tänään sekä eilen ja iankaikkisesti kaikille katuville ja armoon turvautuville — jatkoi pastori kuin rohkaisten.

— Jumalan armon me kyllä saamme, kun vaan ihmiset olisivat armeliaimpia — vastasi Herman Palo nyt vihdoin masentuneena.

— Sehän on hyvä, että olette varmat hänen armostaan. Ehkäpä teille on joitakin toivomuksia? Ehkä tahtoisitte tulla yhteyteen armonvälikappaleitten kanssa ennenkuin on myöhäistä.

— Pari toivomusta minulla kyllä on. Olisin tahtonut tavata vielä lapsiani sekä päästä vakuuteen heidän vastaisesta elämästään ja saada tietää ken heistä nyt huolehtii kun minäkin olen poissa.

— Lapsianne teillä ei, ikävä kyllä, ole enää tilaisuus tavata. Ehkä se onkin teille helpompaa näin. Yhteiskunta tulee kyllä heistä huolta pitämään ja heitä kasvattamaan, olkaa huoleti siitä. Minä lupaan puolestanne käydä tyttärianne tervehtimässä ja heille ensimäistä huoltoa ja holhousta järjestämässä. Mutta ehkä tahtoisitte nyt järjestää omat asianne, luojanne kanssa, sillä..?

— Ei, kiitos! Minulla on kaikki asiat luojani kanssa kunnossa. Kiitän teitä hyväntahtoisuudestanne mikäli tahdotte lasteni parasta katsoa! — keskeytti Palo pastorin kysymyksen kärsimättömästi.

Seurasi hetken kiusallinen äänettömyys.

— Ehken te tahtoisitte turvautua armoon? Ehken teillä on joitakin toivomuksia? — kääntyi pastori sitten kysyen toisen kuolemaantuomitun puoleen.

— Minulla ei ole muita toivomuksia, kuin että syyttömiä kansalaisia lakattaisiin kiduttamasta ja surmaamasta, ja että syyllisiä rangaistaisiin oikeuden mukaan. Mitä taas armoon tulee, niin minä en käsitä sitä, että te täällä puhutte meille armosta, ja tuolla pyövelimme odottavat päästäkseen meidät telottamaan — vastasi Korpi varmasti.

— Minä tarkoitin luonnollisesti iankaikkista Herran armoa sielunne, kuolemattoman sielunne pelastamista — oikaisi pastori.

— Minä en jaksa sitä uskoa, että sama Herra ja kaikkivaltias, joka sallii kaiken tämän hirvittävän väkivallan rauhassa tapahtua, voisi ja tahtoisikaan meidän sielujamme pelastaa. Sehän olisi vastoin kaikkea järkeä ja todellisuutta! Me kyllä olemme sopineet asiamme meidän sielujemme armahtamisen kanssa — jatkoi nuori mies edelleen ihmeteltävällä tyyneydellä.

Herman Palo kuunteli tarkoin rohkean kohtalotoverinsa vastausta, ja hän yhtyi siihen myöskin omasta puolestaan täydellisesti.

Nuori pastori huomasi kivikovien sydämien kanssa olevansa tekemisissä, ja hän ihmetteli sitä lujaa, hänen mielestään väärää ja tuiki turmiollista vakaumusta, mikä näitten miesten sydämissä hallitsi tällaisellakin hetkellä. Kuitenkin hän jätti heidät kohta rauhaan, kuten hänen hienotunteisuutensa vaati, toivoen kuitenkin vielä viime hetkellä patojen murtuvan.

Ja sitten hän poistui huoneesta.

— — —

Pastori oli myöskin seurannut kuolemaantuomituita heidän viimeisellä matkallaan. Hän oli vielä toivonut heidän kääntyvän todellisen armon antajan puoleen. Mutta kaikki oli ollut turhaa.

Nuori pastori oli nähnyt heidän hymyhuulin ja avoimin silmin asettuvan kiväärinsuiden eteen.

Tuo vakaumus oli siis kestänyt. Kestänyt kovimman koetuksen mikä vakaumukselle yleensä voidaan elämässä asettaa. Ja hän, pastori, oli ollut niin varma siitä, ettei se kestäisi viimeistä näkyä, sitä, kun kiväärit kohoavat. Monelta oli ainakin silloin murtunut. Mutta sen kurjimpina olivat nämät pastorin mielestä yhtä kaikki kuolleet.

— Kun oli kerran vakaumus, niin sen tuli kestää mitä tahansa. Ja pastori alkoi ihailla noitten äsken manalle menneitten kallionlujaa vakaumusta! Niin väärä kuin se olikin.

Mutta olikohan se väärä? Ja mikä oli oikeastaan oikeaa ja suoraa, todellista? Kuka sen sanoi että se oli väärää? Hän itse sitä oli vain vakuttanut ja koittanut itselleen vääräksi uskotella! Olisikohan mikään väärä kestänyt tuollaisen koetuksen?

Pastorin usko kaikkiin entisiin tosiasioihin alkoi ikäänkuin horjua, tai ainakin se sai kovan kolahduksen. Hän alkoi nähdä päivä päivältä yhä uusia ja uusia tosiasioita, jotka pyrkivät rikkomaan useita hänen ennen tuntemiaan toisia tosiasioita. Henkilöt, joita hän ennen oli pitänyt sankareina ja yhteiskunnan hyväntekijöinä, olivatkin usein murhaajia, ryöväreitä, varkaita! Pohjaton kurjuus ja hätä alkoi kaikkialta kohti taivasta huutaa. Verityöt ja oikeudettomat telotukset jatkuivat vaan päivä päivältä. Hurjissa juomingeissa ja pelottavissa orgioissa viihtyivät valloittajat ja maantoivot. Olihan tämä paljoa, paljoa verisempää ja pelottavampaa kuin... Tätäkö odotettiin pelastuksena ja suurena onnena? Oliko onni nähdä nyt mitä pelottavinta hätää ja kurjuutta noiden satojen ja tuhansien leskien ja orpojen keskuudessa?

— Ei! Totisesti tämä ei ole oikeaa!

Kaikki entinen oli nuoren pastorin mielessä menettänyt alkuperäisen kauneutensa. Tämä saavutettu onni oli ostettu liian kalliisti. Siinä oli turmeltu hyvä omatunto. Siinä oli tahrattu kädet niin tarpeettoman vuolaissa verivirroissa. Petomaiset intohimot olivat päästetyt valloilleen. Kenne nyt jälleen tyynnyttäisi?

Ja pastori ei voinut saada mielestään lähtemään tuon nuoren kuolemaantuomitun viimeistä toivomusta, että "syyttömiä kansalaisia lakattaisiin kiduttamasta ja surmaamasta ja että syyllisiä rangaistaisiin oikeuden mukaan!"

Siinä oli jotain niin pyhää ja niin suurta, että tuntui kuin vieno tuulahdus Golgatalta olisi puhaltanut. Ja tuon kaiken on saanut kuulla taholta, jolta ei mitään niin jaloa olisi voinut kuvitellakaan.

— Mutta puusepän poikahan hänkin vaan oli Natsaretista.

Kaikki arvot olivat arvioitavat uudestaan. Elämän mittapuun numeroluku oli väärä, kokonaan harhaanjohtava. Epätodellinen näyttikin usein olevan todellisempi kuin todellinen.

Nuori pastori antautui koko lempeän sydämensä lämmöllä onnettomien ja kurjien lohduttajaksi ja ohjaajaksi. Herman Palon orvot tyttäret saivat hänen toimestaan hyvän kodin, ja sadat muutkin orvot saivat tuta herttaisen ystävän ja huoltajan milloin minkinlaista apua ja neuvoa.

Hän koetti jotakin tehdä ja sovittaa. Olihan hänkin ollut osaltaan alkuun panemassa tuota myrskyistä vyöryntää, joka uhkasi kaiken alleen rusentaa ja jonka jäljet olivat niin veriset ja täynnä pohjatonta hätää ja kuolemanraskasta kärsimystä. Olihan hänkin innostuksissaan väliin tarttunut kiväriinkin! Mutta kuka sen uskoi, että tuon pyhältä näyttävän innostuksen alla riehuivat niin saastaiset ja villit intohimot?

Nyt täytyi koettaa edes jotain tehdä ja sovittaa.

Tuon nuoren kuolemaantuomitun viimeinen toivomus, että "syyttömiä kansalaisia lakattaisiin kiduttamasta ja surmaamasta, ja että syyllisiä rangaistaisiin oikeuden mukaan", oli kuin tuulahdus Golgatalta. Käsky, joka velvoitti.

Suojeluspää eroitettu

V. k. 20 p:nä päivätyllä tasavallan presidentin sotilaskäskyllä on eversti Georg Drik von Essen "vapautettu" suojeluskuntain ylipäällikön toimesta siirrolla reserviin ja oikeudella käyttää sotilaspukua.

Samalla sotilaskäskyllä on sotaväen esikunnan esikuntapäällikkö kenraalimajuri Karl Emil Berg määrätty oman virkansa ohella väliaikaisesti toistaiseksi hoitamaan suojeluskuntain ylipäällikön tointa. Hän on julaissut päiväkäskyn, jolla kutsuu suojeluskuntajärjestön edustajakokoukseen, mikä pidetään kuluvan kesäk. 23 p. Helsingissä Fennian hotellissa ja jossa otetaan käsiteltäväksi uuden vakinaisen suojeluskuntain ylipäällikköehdokkaan valitseminen.

EI IMATRAKAAN HUOLINUT

V. k. 1 p:nä hyppäsi muuan mieshenkilö Imatran putouksen kovimpaan ryöppyyn, jonne katosi. Mutta kuinka olikaan. Jonkun ajan kuluttua havaitsivat jotkut henkilöt kosken suvannossa uiskentelevan mieshenkilön ja vetivät tämän kuiville, jolloin selvisikin, että koskeen heittäytynyt oli suorittanut vaarattoman koskenlaskumatkan.

Mies vietiin poliisikamariin, jossa sai kuivat vaateet. Tutkinnossa ilmotti hän menettäneensä rahansa ja epätoivoissaan hypänneensä koskeen. Hän oli lähes 30 vuoden ikäinen, ammatiltaan merimies, kotosin Viipurin seuduilta. Mies vakuutti, ettei hän toistamiseen antaudu sellaiseen kyytiin.

POIS RISTIKKOJEN TAKAA

Kesäk. 10 p:nä laskettiin Hämeenlinnan kuritushuoneesta armahduksen perusteella vapauteen valtiollisista syistä tuomitut naistoverit Hulda Salmi, Anni Savolainen ja Martta Salmelainen.

PAIKKAKUNTIEN PIKKUILMOTUKSIA

ILMOITUSHINNAT: — Kerran julaistuna 3 senttiä sana. Alin hinta 50 senttiä kerta. — Ilmotus pannaan 6 kertaa lehteen jos 5 kerrasta maksetaan. — Palstatuuma maksaa 70 senttiä kerta ja pannaan lehteen 6 kertaa jos 5 kerrasta maksetaan. — Seisovat ilmoitukset on $1.25 rivi kuukaudelta, eli $7.50 kuukausi yhden tuuman alalta.

Lääkäreitä

WERNER LAGUS, suomalainen lääkäri, Scandinavian American Bank Bldg. Tunnit: 10—12 ap., 2—4 ja 7—8 ip. Tel.: Kotiin 549, Konttoriin 829.

T:RI E. E. PAJUNEN, hammaslääkäri 406 Spexarth rakennuksessa. — Konttoripuhelin 675-R; asunt. 1378-R

Lakiasioitsijoita

ENOCH E. MATHISON, lakimies, 305 Spexarth Bldg., Astoria, Oregon.

Ruokatavaraa

WESTBOND GROCERY
Ruokatavaraa, Kasviksia ja Hedelmiä aina saatavana. — Puhelin 581. — 279 W. Bond St.

Leipureita

TUOREITA suomalaisia leivoksia on aina saatavana Home Baking Co. Koettakaa meidän tuotteita. — 1309 Franklin Ave. Puhelin 1043.

Partureita

Kähkönen & Huttunen, 214 Taylor.

KYRÖN PARTURILIIKE, 431 Bond St.

WEST BOND BARBER SHOP

Saunoja

Suomalainen Sauna
(lämpimän ja kylmän suihkun kanssa) yleisön käytettävänä tiistaina, keskiviikkona, perjantaina ja lauvantaina, kello 1—11 j. p. p.

Hieroja ja Sairasvoimistelija
ALBERT POHJANTÄHTI
272 Duane St., 6 ja 7 kadun välillä Astoria, Ore. — Puhelin 1089.

Suomalainen Sauna
yleisön käytettävänä tiistaisin, keskiviikkoisin, perjantaisin ja lauantaisin. kello 1—12 ip. — Hierontaa myöskin. K. KOSKELO, 182—10 St. Puhelin 802

UNIONTOWNIN Höyrysauna on auki arkipäivinä paitsi maanant. Puh. 572

Suutareita

O. JAMSA — 275 W. Bond Street.

CARL CARLSON, 8 & Commercial

Ravintoloita

VICTORSONIN RAVINTOLA Uniontownissa on paras ruokapaikka

WORKER'S CAFE, 281 Taylor Ave.

Räätäleitä

LAINE & HEIMO, räätälit, 122—11 katu. Puhelin 1048.

Konepajoja

SEPÄN- ja konetyötä tehdään huolellisesti. Paatin rautoja ja bäskettejä aina varastossa. Kaasukoneita porataan ja hiotaan. — Western Welding & Machine Works, 453 Taylor Ave. Puhelin 327, Astoria, Ore. Kunnallislaiturin kohdalla.

Pallohaaleja

KLUBIN PALLOHUONE, haalin alakerrassa; virvokkeita, tupakkaa ja hyvät pallopöydät. Siellä tavataan!

COLUMBIA POOL HALL. — Sikaria, tupakkaa ja makeisia kaikesta laadusta. Hyvä kohtelu kaikille.

WIRKKALAN JUSSIN ja ÖYSTILÄN HEIKIN Pallohaali Uppertownissa. Hauskin paikka kuluttaa joutoaikansa. 1375 Franklin Ave. Puhelin 1329-J.

Lihakauppoja

AINA TUORE VARASTO kaikenlaista lihaa. Ostamme suoraan farmareilta sikoja, lehmiä, vasikoita, kanoja y. m. — Puhelin 499. — Astoria Meat Market, 254 Taylor Ave., Astoria, Ore.

FINNISH MEAT MARKET, Uniontownissa, on paras paikka ostaa lihaa Astoriassa. Koettakaa.

Myytävänä

KUN TARVITSETTE — huonekaluja, uunia, astioita, erittäinkin sellaisia, jotka ovat sopivia ruokataloihin, niin muistakaa käydä tarkastelemassa meidän monipuolista varastoamme. — FINNISH MERCANTILE CO.

Westersund & Gustafson
suomalaiset sähkötyöläiset Astoriassa.

Autonajureita

HIGHWAY EXPRESS'iä ajetaan aina Knappaan asti sekä puita ja kolia kaupungissa. — Frank Johnson, 309 Alameda Ave. Puhelin 666-J. Puita on saatavana $7.00 2 single cordia.

TILAA ITSELLESI TOVERI